

III.7060.1037.2015.DS

Pani
Marlena Małąg
Minister Rodziny
i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

pragnę uprzejmie poinformować, że do Rzecznika Praw Obywatelskich nadal napływają skargi związane z wielotorowością orzecznictwa do celów rentowych i pozarentowych.

W Polsce funkcjonuje aż sześć systemów orzekania o niepełnosprawności, w tym cztery systemy ustalają uprawnienia do świadczeń rentowych (w ramach ZUS, KRUS, MSWiA i MON), i piąty - o stopniu niepełnosprawności oraz szósty - w zakresie potrzeb kształcenia specjalnego. Osoby zwracające się do Rzecznika skarżą się na konieczność poddawania się badaniom przez różne zespoły orzecznicze, które w trakcie procesu orzekania biorą pod uwagę różne aspekty stanu zdrowia. Dla osób chorych wiąże się to z dużymi utrudnieniami, zwłaszcza w okresie pandemii. Dotyczy to także pozyskiwania i kompletowania dokumentacji medycznej z przebiegu leczenia. Przepisy są sprzeczne, dezorientują osoby z niepełnosprawnościami i utrudniają im korzystanie ze swoich praw.

Problem ten był wielokrotnie podejmowany przez Rzecznika, po raz pierwszy w wystąpieniu z dnia 15 kwietnia 2008 r.¹ skierowanym do Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Ostatnie wystąpienia w tej sprawie z dnia 14 grudnia 2015 r. i 1 kwietnia 2016 r. zostały skierowane do Pani Elżbiety Rafalskiej, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, i Pana Krzysztofa Michałkiewicza, Sekretarza Stanu i Pełnomocnika

¹ RPO-583597/2008

Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Zarządzeniem nr 6 Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2017 r.² powołany został Międzyresortowy Zespół do spraw Opracowania Systemu Orzekania o Niepełnosprawności oraz Niezdolności do Pracy, pod przewodnictwem Pani prof. Gertrudy Uścińskiej Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Do zadań Zespołu należało m.in. dokonanie analizy funkcjonowania systemu orzekania o niepełnosprawności i niezdolności do pracy w kontekście ich spójności i konieczności koordynacji działań lub możliwości ich zintegrowania, opracowanie projektu założeń do ustawy o orzekaniu o niepełnosprawności i niezdolności do pracy, opracowanie projektu ustawy o orzekaniu o niepełnosprawności i niezdolności do pracy po przyjęciu założeń przez Zespół.

Kwestie dotyczące reformy orzecznictwa zostały zawarte w Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021–2030 została przyjęta uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.³ Celem Strategii jest m.in. stworzenie kompleksowego i zintegrowanego systemu orzekania o niepełnosprawności, zgodnego z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Koncepcja ta zakłada zasadniczą przebudowę dotychczasowego systemu, w tym również poprzez konsolidację dotychczas funkcjonujących systemów orzecznictwa dla celów rentowych, pozarentowych i edukacyjnych oraz wprowadzenie nowej niezależnej instytucji orzeczniczej - Krajowego Centrum Orzecznictwa.

W związku z prognozami demograficznymi dla Polski i związaną z nimi koniecznością wprowadzenia rozwiązań systemowych w zakresie opieki długoterminowej, problem ujednoczenia i uproszczenia zasad orzekania – jako kluczowy element tego systemu - został przedstawiony w trakcie debaty zorganizowanej w dniu 10 grudnia 2020 r. przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, poświęconej opiece długoterminowej i niesamodzielności jako nowemu ryzyku socjalnemu.

Podczas debaty, Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Pani prof. Gertruda Uścińska, przewodnicząca Międzyresortowego Zespołu do Spraw Opracowania Systemu Orzekania o Niepełnosprawności oraz Niezdolności do pracy, poinformowała o zakończeniu prac Zespołu i przygotowaniu projektu ustawy wraz z projektami rozporządzeń i formularzy.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), uprzejmie

² M.P. poz. 167

³ M.P. poz. 218

proszę Panią Minister o przedstawienie informacji o aktualnym stanie prac nad reformą systemu orzecznictwa oraz przewidywanym terminem jej zakończenia.

Z wyrazami szacunku

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/